

Beograd, 30. mart 2026. godine

NKEU izražava zabrinutost zbog toka lokalnih izbora i poziva na uspostavljanje dugoročne posmatračke misije Evropskog parlamenta

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji izražava ozbiljnu zabrinutost povodom toka jučerašnjih lokalnih izbora u Srbiji, a posebno nalaza relevantnih posmatračkih misija, koji ukazuju na sistemske probleme u ostvarivanju biračkog prava i zaštiti osnovnih građanskih sloboda.

Posebno zabrinjavaju navodi o izostanku adekvatne reakcije nadležnih organa na incidente nasilja nad građanima, kao i o nepostupanju policije u situacijama u kojima je bilo neophodno obezbediti njihovu zaštitu, procesuirati odgovorne i ispitati javno iznete sumnje na davanje mita u vezi sa glasanjem, povredu tajnosti glasanja i druga krivična dela. Takvo postupanje direktno podriva poverenje građana u institucije i dovodi u pitanje sposobnost države da garantuje elementarnu bezbednost tokom izbornog procesa.

Dodatno uznemiravaju informacije da su među akterima različitih oblika pritiska i zastrašivanja identifikovani i zaposleni u javnim ustanovama i preduzećima iz različitih delova Srbije.

Ovakvi navodi, pored raznih vidova korišćenja državnih i opštinskih resursa za promociju vladajuće koalicije tokom cele izborne kampanje, dodatno ukazuju na potencijalnu zloupotrebu javnih resursa i institucija u partijske svrhe, što je u suprotnosti sa osnovnim principima vladavine prava i profesionalne javne uprave.

Ukupni nalazi ukazuju na zabrinjavajući obrazac u kojem se institucionalni kapaciteti ne koriste za zaštitu biračkih prava, a nakon završenih izbora ostaju otvorena brojna pitanja koja treba dodatno ispitati.

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji, stoga, poziva:

- nadležna tužilaštva da bez odlaganja sprovedu nezavisne i efikasne istrage svih prijavljenih incidenata;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova da jasno utvrdi odgovornost za nepostupanje policije;
- druge nadležne organe da obezbede punu zaštitu biračkih prava i bezbednosti građana u svim fazama izbornog procesa;
- međunarodne partnere koji prate proces izborne reforme u Srbiji da nastave sa pažljivim praćenjem stanja u oblasti izbora i vladavine prava, uz uvažavanje nalaza o uočenim nedopustivim praksama i primeni važećeg zakonodavstva, pre insistiranja na novim regulatornim izmenama;
- Evropski parlament da, u skladu sa svojim mandatom i ovlašćenjima u procesu proširenja Evropske unije, uspostavi dugoročnu posmatračku misiju za naredne parlamentarne izbore u Srbiji, kao državi kandidatu za članstvo.

U kontekstu evropskih integracija, ovakvi nalazi dodatno naglašavaju potrebu za suštinskim, a ne formalnim ispunjavanjem standarda u oblasti demokratije, vladavine prava i funkcionisanja institucija. Posebno naglašavamo da je obezbeđivanje slobodnih i fer izbora jedan od neophodnih preduslova za korišćenje sredstava iz Plana rasta za Zapadni Balkan.